

Vodenje inštituta v teh razmerah nikakor ni bilo lahko, saj so zunanji dejavniki močno oteževali njegovo delo. In ga v veliki meri krojili.

Damijan s svojim raziskovalnim in pedagoškim delom nedvomno sodi med vidnejše zgodovinarje obdobja, ki ga preučuje, še posebej na področju vojaške zgodovine, ki mu je res ljuba. Njegov pristop je presegel preprosto prikazovanje partizanskega junaštva in žrtvovanja, saj je vojaško zgodovino obravnaval bolj analitično in realistično, pri čemer je dosledno upošteval preverjena ali preverljiva dejstva, kolikor je to v vojaški zgodovini, kjer vsaka stran nosi svojo resnico, sploh mogoče. Tudi kot zelo aktiven upokojenec ostaja predan zgodovinopisju, zlasti vojaški zgodovini druge svetovne vojne na Slovenskem, s poudarkom na osvobodilnem gibanju. Njegova energija in veselje do tega ostajata neizčrpna.

Ob jubileju kolegu in prijatelju čestitam ter mu želim obilo raziskovalnih uspehov in užitkov pri njihovem doseganju. Naj mu enako veselje prinaša tudi njegova neslužbena »ljubezen«, vinogradništvo, in naj mu trte dobro obrodijo!

Nazdravje!!!

Zdenko Čepič

France Kresal – devetdesetletnik

Obleževanje obletnic ima prav gotovo smisel in širši pomen. Ne samo zaradi jublanta, Franceta Kresala, ki je letos dopolnil devetdeset let. Pomen je širši, saj je to priložnost, da s pogledom nazaj podoživimo tudi leta, ki smo jih preživeli skupaj kot kolegi in seveda neizogibno kot ustanova, kot Inštitut za novejšo zgodovino. France je bil inštitutu zvest vso delovno dobo. V dolgih letih je tam prevzel marsikatero dolžnost, na primer direktorstvo v letih 1975–1979. Bil je tudi predsednik sveta inštituta in celo desetletje tudi vodja raziskovalnega oddelka. Soustvarjal je tudi inštitutsko revijo *Prispevki*, kot član uredništva ali kot njen večletni urednik, da ne omenjamo njegovega avtorskega sodelovanja. France je bil med začetniki ekonomske in socialne zgodovine v slovenskem zgodovinopisju. Bil je med tistimi, ki so s tihim delom prebijali meje ideološke rigidnosti v zgodovinopisju socialističnega časa. Prvenstveno ga je zanimalo, kako so ljudje služili za preživetje, kakšni procesi so omogočali zaposlovanje, kako so živeli in kakšen je bil njihov socialnovarstveni položaj. A France ni samo zgodovinar, zaradi blagega značaja je bil zelo prijeten sodelavec. Za svoje kolege je vedno našel čas in prijazno besedo. Znal je poslušati, in kar je pomembno, tudi slišati! Imela sva pogoste in dolge pogovore o gospodarski zgodovini, metodoloških vprašanjih, o načinih izogibanja prehitrim in všečnim sklepom ter nujnosti potrpežljivega, dolgoročnega in vztrajnega raziskovalnega dela. Če sem potreboval nasvet ali samo vsakodnevni pogovor, mi je bil vedno pripravljen prisluhniti. Pa ne samo to, takoj je ponudil kavo

in cigareto, da je pogovor laže stekel. Družbeni purizem je bil takrat manjši, kajenje še družbeno sprejemljivo, cigareta ob kavi samoumevni ritual. V teh pogovorih sva tako spila marsikatero kavo in pokadila še več cigaret. Vsake toliko časa ta obred ponoviva še v današnjih dneh. Le da sedaj ne ob turški kavi, ampak ob espresu, pa tudi cigaret ni več. Časi se spreminjajo in mi z njimi. France je bil tako v devetdesetih letih življenja priča številnim spremembam v dvajsetem stoletju. Del teh procesov je uspešno zgodovinopisno predstavil, o čemer priča bibliografija. Njegova dela so, zaradi izdatne dokumentiranosti in profesionalnosti, še vedno vredna branja in referiranja. In to šteje!

Dragi France, vse najboljše za devetdeset let!

Žarko Lazarević